

SZÉKELYFÖLD

Politikai, társadalmi, közgazdasági és szépirodalmi hirlap.

Főmunkatárs:
TÓTH BALÁZS.Felolós szerkesztő:
BIRÓ LAJOS.Kiadó lapfajladonos:
IFJ JANCsó MÓZES

Megjelenik hetenkint 2-szer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona. Félre 5 korona. Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Bíró Lajos főimn. tanárhoz, előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes kiadó és lapfajladonoshoz küldendők.

Hirdetmények díjszabása szerint.
Apró hirdetések ára: Egy szó 5 fillér, vastagabb betűvel 10 fillér. Tíz szög terjedő apróhirdetésnek ára 50 fillér, csakis előleges készpénz fizetés mellett.
Nyitlér sora 40 fillér.

A Gazdakör.

— Két oikk. —
I.

Elmult az a nyomasztó politikai helyzet, megszűnt az a népemészto harc, melynek gordiusi csomóját Nagy Sándorként megoldotta a nemzet nagy többségének bizalmát bíró vezérő-bizottság. Ez azonban csak Treuga dei lehet, mert a felébredt nemzeti szellem minden téren lázasan kell, hogy az alkotás terén meddőségre kárhoztatott évek mulasztásait úgy a kulturális, mint közgazdasági téren maradandó alkotásokkal pótolja, mert egy pillanat se vesztet el a nemzet életéből.

Igy a védegyelet a honi ipar pártolását írta zászlójára s ezer év elteltével a magyar ember keze munkájával, a magyar ipar telkarolásával és fejlesztésével akarja még egyszer meghódítani és megtartani a sokat szenvedett és közgazdasági téren tartományai súlyosított hazánkat.

Hosszu évek kitartó munkája, jól szervezett vezetés, a nép műveltség fejlesztése meg kell hozza a magagyümölcsét, s ha a „Tulipán” nemcsak a mellen, hanem a lélekben is él, bekövetkezik a legnagyobb magyarnak, gróf Széchenyi Istvánnak az a mondása, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz!

De mielőtt Széchenyi ezt a szállóigét kimondotta volna, a nép művelését és vagyonosodását szolgáló intézményeknek egész sorozatát teremtette meg, melyek fejlődését, ha meg nem akasztja az a nagy katasztrófa, szabad lett volna a nemzet, mert szerrinte művelt és vagyonos nép lehet csak igazán szabad.

Most is az a kérdés. Mivelté, vagyonossá és szabaddá tenni a magyar nemzetet.

A fejlődő magyar ipar lendületet fog adni a mezőgazdaságnak a merkantilizmus és az agrarizmus nem fognak egymás ellen küzdeni, hanem egy közös célra törekedni; erre utalja a Közép Duna mentén a hazafias kötelesség. Hazánk mint nyers termelő ország biztos bázist nyújt az iparfel-

lendülésnek, mert minden nyers anyag megvan, gabona, fa, szén, vas, len, kender, gyapju stb., melyek feldolgozása nem külföldnek kell, hogy busás jövedelmet hozzon, hanem itthon kell tartsa, kenyeret kell adjon, most az idegenbe kivándorolni kénytelen véreinknek.

Ha a hazafiság nem tűr megaluvást az iparfejlesztésben, hamarabb és biztosabban fog haladni szervezett-ségénél fogva az iparos, mint a közgazdaság másik ága a mezőgazdaság legnagyobb részben konzervatív gondolkozásu munkása, a mezőgazda. Itt különösen a kis birtokosokról akarok szólni, kiknek helyzete, éppen itt a Székelyföldön, a szervezatlenség folytán nem nevezhető rózsásnak. El napról-napra, mint a hogy elődei éltek, a nagy világ gazdasági harcáról, országokat mozgó és irányító közgazdasági kérdésekről még csak nem is álmodik, pedig ezek képezik a magyar ember életének is iránymutatóját; az imádságos könyvön és a naptáron kívül igen csekély percentje olvasujságot, a szövetkezés és társulás ismeretlen fogalmak, a legtöbb helyt csak a köz helyek felosztása és esetleg azok eladási árának kiosztása képes egy-séges közszellemet és megállapodást teremteni. Arról nem igen hall az ember a nem lap olvasó székely kis gazdától, hogy mi az önálló vánterület? hasznos, vagy káros lenne-e az ország gazdaközönségére, vagy mi okozhatja a buza árának állandó hullámzását?

Azonban ha csak egy pillantást vetünk a fejlett nyugat országaira, dacára hogy Németország, Francia és Angolországok már fejlett export ipart üznek, tehát iparilag tul fejlettek sennek az ipari tultengésnek megszüntetésére gondolt, mikor ajánlotta az anyaföldhöz való visszatérését Méline a franciák legkiválóbb volt földmívelési minisztere. „Mert a föld — írja — Méline — az emberiség tápláló dajkája, az összes iparok édes anyja, a melyek vissza fordulván hozzá, csak oda térnek meg, a honnan elszármaztak; a föld minden nyomorúságnak megvigasztalója és sohasem engedí

éhen veszni azokat, a kik szeretik és biznak benne.” Telát a szükség kényszerítő hatása Amerikai és Japán ipari versenye vissza üzi a földhöz az embereket.

Mégis az említett országok gazda társadalmak közt oly egységes szervezet működik, hogy szemben a fejlett iparral minden a mezőgazdaság sorsát intéző azaz befolyásoló kérdéssnél, mint egy ember imponálóan irányíthatnak.

Hol vannak nálunk az ilyen szervezetek? Van e egységes közszellem az agrikultúrával foglalkozók óriási és hatalmas tömegében?

Sajnos nincs! Ezért testet kell öltönn az Országos Gazdaszövetség által kiadott jelszó, minden helyen tömöríteni kell a kis egyintenciákat, szövetkezeteket, Gazdaköröket kell létesíteni. Hazánk más részeiben a Gazdaszövetség kötelékében több mint másfél ezer hitel és ezeret megközelítő fogyasztási szövetkezet erézteti nagy vidékek lakóival ez áldásos intézmények üdvös eredményeit.

Zajzon Sándor.

Választási mozgalmak. Bereckből írja tudósítónk: Bereckben a királyi leiratot szerdán, 18-án mutatták be a képviselőtestületnek. Ugyanazon nap délután a központi állandó választmány gyűlést tartott, mely elhatározta, hogy a választást 30 án, hétfőn tartják meg. Választási elnök Dr. Tóth Samu orvos lett, helye tete Diánián Szpiridon gör. kel. kerületi főesperes. Jegyző Boráth János állami tanító és r. k. kántor, helyettese Gligor Ferenc áll. igazgató.

Ezideig öt jelöltről is beszélnek. Megnyugtató az, hogy valamennyi függetlenségi és 48-as párti között legtöbb irítatása Bajkó Barabásnak van. Bajkó f. hó 25-én tartja programbeszédét. Ugy halljuk, hogy Bajkónak komoly ellenjelöltje lesz szentkatolnai Pál István apátkanonok, atátsai eladó, ki érdemek tekintetében az összes jelölteket felülmulja.

Tanárok gyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Csiksomlyó, Ápril 20.

Az erd. róm. kath. Status főnhatósága alatt álló tanárok egyesülete Csiksomlyón tar-

Univ. Med.
Dr. bázedi Kenyeres Arthur, orvos
legfinomabbGyógy-Sósborsszesz készítménye
Kenyeres Károly
Cognac-, rum- és liqueur-gyárából
BRASSÓ.

A számos orvosi tekintély elismerő nyilatkozata közül, melyek eredetije gyári irodánkban bármikor betekinthető hazánk egyik legnagyobb tudósának, ezélt a kolozsvári, most a budapesti egyetem orvosi karának nyil. r. tanára Dr. szepesszombati Genersich Antal, m. kir. udv. tanácsos 6 méltóságának n. ilatkozata így szól: „Budapest, 1905. június havában. Az Ön sósborsszeszt diphteritikus hűdése és izomcsuszteseteknél a legjobb eredménnyel alkalmaztam és meggyőződdtem arról, hogy mindazon betegségekben sikerrrel használható, melyeknél eddig a Brázy-sósborsszeszt szoktuk igénybe venni. Kapható minden jobb kereskedésben, gyógyszerárban, raktárakban valamint a gyárban is, kis és nagy palackokban az ismert verseny-árakon. Minden palack orvosi használati utasítással van ellátva.

Ezen valódi orvosi Gyógy-Sósborsszesz utánzataitól a t. c. fogyasztók saját érdekükben óvatnak

Cimkéik és palackok törvényesen védve!

(31. 6-10.)

totta meg ez évi gyűlést április 17-én és 18-án. A gyűlésen a hét gimnázium tanárai szép számmal képviseltették magukat. A gyűlés 17-én d. e. 8 órakor kezdődött ünnepélyes isteni tisztelettel, melyet szentkatolnai Pál István apátkanonok, referens celebrált.

Mise után a gimnázium nagy termébe vonultak a tanárok. A gyűlést Pál Antal, gyulafehérvári igazgató, az egyesület elnöke nyitotta meg hosszabb beszéddel, melyben a gyűlés tárgyainak fontosságát hangsúlyozta.

Elnöki megnyitót után Pál István kanonok, az erd. rom. kath. Status kiküldöttje, emelkedett szólamra és üdvözölve a kongresszust a Mária kultuszban rejlő pedagógiai motívumokról szól. Máriát, mint a tisztaság, anyaság és a szenvedés ideálját állítja fel és hangsúlyozza, hogy az emberiség csak jó szellemben regenerálódhatik.

A hatalmas éljenzéssel fogadott beszéd után Soó Gáspár székelyudvarhelyi igazgató indítványára üdvözölték a püspököt és Apponyi Albert minisztert.

Az elnök jelentést tett a múlt gyűlés óta történt dolgokról s ajánlja egy állandó tanácsv. vizsgáló bizottság választását.

Ezután az egyes tankönyvek ismertetése következett. Minden szakra ajánlottak három négy könyvet, melyekből az illető tanári testületet választanak. Az első nap a tankönyvek bírálatával telt el. A tankönyvek bírálatánál magas színvonalon álló vita fejlődött ki, melyben igen sokan vettek részt.

A gyűlés második napjára két fontos tárgy maradt: védekezés az érzékliség ellen és a céllovészet az iskolában.

Az első tételről Kárpiss János gyulafehérvári tanár értekezett. Nagy szakavatottsággal megírt dolgozatában fejtegette a vallás-erkölcsi nevelés fontosságát. Kimutatta korunk túlértékelését, amely az ifjúságra káros hatással van. A tanároknak az ifjakat védeni és segíteni kell az érzékliség elleni küzdelemben. Az érzékliségnek nem kiirtani, hanem erkölcsileg irányítani kell. Szükséges itt a vallás ereje, mert enélkül az iskola csak keveset tehet e téren. A szülők és a sajtó vár itt nagy feladatot.

hogy az ifjúság degenerálódását megakadályozzák. Az iskolákban kétféleképpen kell fellépni a tanulókkal szemben: óvólag és intőleg. Önálló, belső vallásosságra nevelendő az ifjúság, ami az érzelmek által érhető el. A nagy emberek ifjúságát kell az ifjúság lelke előállítani. Onni kell az ifjak phantasiáját, csak jó regényeket és klasszikus költői műveket szabad az ifjúság kezébe adni. A nő nem ideális tisztelgésre szoktassuk az ifjakat, mert csak így neveljük a család javára. Azután előadó arról szövege, hogy szükséges-e az ifjakat felvilágosítani. Kellő időben és kellő helyen szükségesnek tartja: mert a tudatlanság veszélyes. A vallásban, a filozófia és egészségtan tehet e téren a legtöbbet. Előadó indítványozza a vallás-tan intenzívebbé való tételét, továbbá, hogy a tanárok a helyi sajtóban indítsanak helyi akciókat és foglalkozzanak a védekezés irodalmával. A kiűnő értekezést nagy tetszéssel fogadták és többen hozzászólva elmondották e téren szerzett tapasztalataikat.

A céllovészet hasznosságát dr. Balló István csiksomlyói tanár fejtegette és annak bevezetését ajánlotta az iskolákba. A gyűlés elfogadta az indítványt s már a jövő évben megkezdik a céllovészet tanítását a státus középiskoláiban.

A magas színvonalon álló kongresszus, melynek lefolyásáról itt csak röviden szöveztünk, az elnök és Pál István apátkanonok életteljesével végződött.

A gyűlés tartama alatt a tanárok a csiksomlyói tanárok vendégei voltak, kik igazi magyar vendégszeretettel látták el kártársaikat.

Mis-más.

N.

A mióta az alkotmány dicső ségesen feltámadt a sirnak sötét mélységéből, azóta a magyar szabadság ragyogó napja újra rászórja fényözönét a föld legszebb országára — a magyarok ezer éves honjára. Megalakult e verőfényes tavaszi időben a nagy, az erős miniszterium is. Képvisele van benne észak, dél és nyugat sok nagy fia... csak egyről — a keletről feledkeztek meg. Erdély az unió óta

mindig adott legalább egy szál minisztert — most egyet sem! Pedig kár... igazán kár megfeledkezni arról, hogy innen indultak Bocskay, Bethlen és Rákóczy... a magyar szabadság védelmére. Azután meg igaz az is „Lux ex Oriente.” Keleten kél a nap. Miért történt ez Nióbe?

* * *

„Van egy szép ország a Kárpátok alján... Van benne sok virág, van benne tulipán” éneklé az isteni Ilus. És tulipánokat sok magyar vitéz rajongja körül. Így teszem azt Berceken 7 darab. Nos nem mondhatjuk, hogy nem kelendő az erdélyi tulipán mandátum. Most az a kérdés, kinek adjuk... idegen anya fának-e, vagy a régi híres székely hárszáraknak a mi viruló tulipánjainkat? Egytől félünk, ha mind elviszik messze idegenbe... nem marad ide haza egy árva se, aki vigaszt adjon a bus Transylvániának.

* * *

Hogy ez így van — csodáljuk. Mindenki menteni akarja hazáját. Tisza Pista, hogy jobb létre szenderült a régi gárda, kivételt képez... neki nem kell mandátum, nem kell tulipán... Ő felsőbb néző pontból nézi a dolgot. Azt írja, hogy annyira megundorodott a konkeresők csúrho badától, mely megrohanta az ő falkájából újra a hivatalos vályut... hogy nem nézheti e rut ormányok turási dühét; félti a jövőt és elbujdosik mint Tökölly idegen országba. Hiszi a Pistit! Én nem...

* * *

Mondják, írják, tudják, hogy oda fent Pest-Budán nagy radirozás volt a főispáni székek körül. A kemény nyakú függetlenek helyett néhány 67-es finom ur is elvegyűlni óhajt a demokraták táborába. Lám, lám hát még is jó a mokka! Jó valamire a türelenre. Várjuk, lessük, hogy az új igazságügyi palota mikor épül, Kászonszék mikor lesz kicsatolva a Háromszékhez, hogy páros négyes legyen belőle és várjuk, hogy az a határszél erősebb katonai fedezetet kapjon, melynek erős nagy fia közül még a honvédelmi székbe sem ültetett a hatalmas Pávai fi. Pedig oda fent a burgban azt mondták: „a tábornok és a generális az mindegy.” — De nekünk nem mindegy...

* * *

Mondják, tudják, írják a régi szabottelvé pennák, hogy a független párt Werthaimos nagy kasszáját meggyömöszölték és megtömték a holt keznek kegyes bankóival az alkotmányos költségek fedezésére... Lehet — de

TÁRCA.

Kedves látogató.

— Saphir után szabadon —

Szerkesztő. (Sürgős munkával elfoglalva íróasztalánál ül. Kopognak.) Szabad! (Magában.) Épen ilyenkor jönnek.

Látogató. (Mosolyogva; hangosan.) Alá-szolgája, kedves szerkesztő ur! Bocsanatot kérek, hogy oly ritkán teszem tiszteletemet. De hát, mit tegyen az ember, ha annyi a dolga. Ezt is, azt is meglátogatni, saját ügyeim után járni, tetszik tudni, ez oly sok időt vesz igénybe, hogy akaratom ellenére is kénytelen vagyok egyik-másik jó ismerősemet elhanyagolni. De azt igazán nem mulasztottam el...

Szerkesztő. Kérem, mivel szolgálhatok?

Látogató. Vétettem volna kedves szerkesztő ur ellen, ha meg nem látogattam volna. Ugy-e kérem, sok a dolga? Hógyné! Hiszen jól tudom, hogy sok dolga van. Tudom én, mit jelent az, lapot szerkeszteni. Manapság oly rohamosan halad az emberiség; a társadalom, a politika, a tudomány terén naponként annyi minden történhetik, hogy ennek a feljegyzése egy embernek, sőt több embernek is, összes idejét lefoglalja. Ilyen kiváló lap, mint a milyen kedves szerkesztő ur lapja, nem maradhat el a világtól. Ez bizony sok dolgot ad! Oh én

jól tudom, hogy kedves szerkesztő ur ideje nagyon drága. Azért csak néhány percig óhajtok itt időzni. Csak néhány percig! Ami dolgom itt van, az csekélység; gyorsan lehet vele végezni.

Szerkesztő. Szabad kérnem, mivel szolgálhatok?

Látogató. Oh kérem! Mindig oly kedves, nyájas volt hozzám a kedves szerkesztő ur. Igazán örömmel jöttem ide, mert meg vagyok győződve, hogy mindig szíves fogadtatásra...

Szerkesztő. Oh kérem, kérem, mivel szolgálhatok?

Látogató. Pedig tudom, hogy kedves szerkesztő urnak tömérdek dolga van. És mindamellett olyan szívesen időzöm itt. Jól esik, ha ilyen munkás otthonba néha-néha megfordulhatok. Különbön gyorsan végzek... (Kopognak.) Szolga levelet ad a szerkesztőnek)

Szerkesztő. (Olvas.)

Látogató. Oh kérem! Tudom, hogy az ilyen dolgokat nem lehet elhalasztani. Hátha fontos dologról van szó? Talán sürgősen kell intézkedni. Oh tőlem ne zavartassa magát.

Szerkesztő. (Olvas.)

Látogató. (A könyvszekrényt nézi. A könyveket sorra kihuzogatja. Lapozgat. Igazán szép könyvtára van, kedves szerkesztő ur! (A könyvek kötését vizsgálja.) Én is nagyon szeretem a vászonkötést. Ugy látszik, egyforma izlésünk van. Kedves szerkesztő ur is szereti a vászonkötést?

Szerkesztő. Én? Oh igen, néha. (Tovább olvas.)

Látogató. Kár hogy ebben a városban nincsenek jó könyvkötők.

Szerkesztő. (A levelet elolvasta.) Kérem szíveskedjék megmondani, hogy minek köszönhetem a szerencsét. Én bocsánatot, én kissé szorakozott vagyok.

Látogató. Nem tesz semmit. Kérem én azonnal elvégezem. Dolgomat hamarosan akarom elintézni, mert tudom, hogy kedves szerkesztő urat sokan zavarják nemes munkájában, tudom, hogy egy ilyen lap szerkesztése sok dologgal jár. Hát még milyen kellemetlen lehet, ha csekélységek miatt látogatják meg! Egy ilyen hiábavaló látogatás igazán terhes lehet, én ideges lennék tőle. Tessék elhinni, vannak emberek, kik vizitálni szeretnek. Ismerőseiket mind felkeresik és képesek falórákat sőt órákat is elüldögelni, az ilyenek valószínű rémei a dolgozni akaró embereknek.

Szerkesztő. Oh igen! Megesik néha, hogy ilyen látogatással kirozzák az embert. Tehát uraságodnak mivel szolgálhatok? (Kopognak.)

Nyomdászinas. Szerkesztő ur! Legyen szíves a korrekturát azonnal átnézni. Sürgős!

Szerkesztő. (Minden udvariasságát összeszedi. Amint látni tetszik, uram, sürgős dolgom akadt. Szíveskedjék tehát röviden...)

Látogató. (Nem is gondol a távozásra.) Oh kérem, miattam tessék egészen kényelmesen javítani, Én nem akarom zavarni. Külön-

nem valószínű. Egy gratuláció még nem kegyes alapítványi bankó. Inkább azt hiszem, amit a vasuti kupétában egy jól értesült tulipán kereső híresztelt. . . . A vásárt most a bürözi zeti és fedezi. Mert kérem alásan az a bizonyos, béke galamb nem csupán csupán csak egy tojást tojt, mert hiszen tudjuk a galamb párosat tojik. Az a másik tojás, amit az abszolút „bessz” után az alkotmányos: „hosz” lármája közben letett a galamb — az az igazi tojás: a fehérszínű egy „millió” ezüst; a sárgája egy „millió” arany! Hogy forint-e vagy korona? Kitudja? Én annyit sejtök, hogy ez az egész mese . . . de jó mese. Haszt-e gesehn? most már olcsóbb lesz a tokány. . . . Csikban . . . mert hát ingyen adják . . . Csikban . . .

Olesó világ lesz már azután erre fele minálunk is az újság, legalább a „Székelyföld” olcsóbb lesz, mert hiszen kisebb lévén a „kauci” — olcsóbban is lehet nyomni és olcsóbban cladni. Ha beüt az új valuta, nem 10 fillér lesz egy száma ára, hanem 5 krajcár. Ugyanis úgy áll a dolog, hogy a „kauci” kétféle — régi és új „kauci” . . .

A kinek a lapja régi, annak elég a régi kaudi, a kinek a lapja új, annak a kaudiója is új és pedig drágább . . . Hogy ezt a nagy törvényudást odaát nem tudták, mert akkor lám az a lap is régebben kezdett volna a személyeskedésekhez és azt kívánta volna, hogy ha én ruglak — te türd — mert máskülömben aláíratlan lovagiatlan ügyben részed leszen. No-nó lassan a testtel! Mert így meg van most már mindkét részről a „kauci” — de hol lesz a sápi pipás? Azután meg törvény az is, hogy a saját címet ne osztogassa senkinek az igazi ripók.

Azzal is bajlódnak némelyek, hogy vajon milyen szellemű volt az a régi „Székelyföld”? Megszeretnék gyanúsítani, hogy szemét lap — nem érdemes rá előfizetni — ki vele még a körből is. Hát ez a 3-ik szám talán-tán „felnyissa” a látni nem akarók szemét. Most olvastam a Vesuv kitörése alkalmából, hogy a szt. Januárius vérenek kihozatala alkalmával 30000 hívő jelenlétében a hamufelhő mögül kitekintett a nap és a Vesuv megszűnt habozni. És erre azt írt a két régi hitetlen lap: „Vallási téboly” — „Nébutítás.” Lám-lám, a saját tudósítója írja neki, hogy 30000 ember a tanu erre a csodára — és nem hiszen. — Hát itt is ugy vagyunk vele: 30000 székely látja, hófehér alapon leng a függetlenség lobogója . . . és van aki nem hiszen. A látni

vagyó napba nem tekinthet büntetlenül — mert egy időre, vagy örökre megvakul.

Pedig szép a Székely Újság! Szébb a Székely Nemzet, de legszebb a Székelyföld. Az újság szerkesztősége igen szép ifjakból alakult, még szebb férfiakból áll a székely nemzet, de legszebb mégis a székely föld. Menj ki a Per-kötetjére vagy csak az új gimnázium plafondjára, tekintsz szét a rónán, völgyön, balmon, sikon, bérceken, hegyen és havason (s ha vak nem vagy belátod, hogy legszebb a székely föld. Nem csak legszebb.

Jó a székely újság, jobb a székely nemzet, de legjobb a székely föld. A székely újság sok ferde hirsseggel táplál. A székely nemzet termi a legszebb tulipánokat, legszebb vitéz batáröröket — mert nincs jobb mandatum, nincs jobb batárör mint a régi székely nemzet őrt-álló fia, de legjobb mégis a székely föld . . . ez ad mindent, ami testeknek, lelkeknek drága. Kell bor? Kell buza, kell málé, kell pityóka? Megtermi ezt a székely föld egy maga. Hát a többi emlegetsem? Nem említem, csak kijelentem, légy a Székelyföld híve örökre ide lenn.

Különbözik béké velünk! Tanulja meg Molnár Emil is, ha ő azt bevallja, hogy az „Arcatlanság” írója, tanulja meg, hogy aki a tollal így bánik — az tollal is így mulik ki a becsület harcain.

Végszó.

Mielőtt az újjászületet „Székelyföld” megjelent, vagy programot adott volna egy ismeretlen a „Székely Újság”-ban „Arcatlanság” címen kihoznást intézett annak szerkesztősége ellen. Lapunk fel szerkesztőjének önzetes és higgadt válasza szívtén a Sz. U. ban jelent meg, melyet annak szerkesztősége újabb támadásokkal teli kommentárral kísért. A „Székelyföld” husvéri száma „Mis más” cikkében kissé trófián megcsipkedte az ismeretlenség palástjába takarodó író, aki erre le is vetette in-kognitóját s elküldte azt megbízottját lapunk felelős szerkesztőjéhez, kőrvén a Mis más cikk írójának megnevezését. Bro Lajos kijelentette, miszerint nincs abban a helyzetben, hogy a cikk íróját megnevezzesse, azonban amennyiben törvény előtt óhajtaná megbízójuk elégteltt szerezni, ott a cikk írója vállalja a felelősséget. Erre a most már ismerős ismeretlen Molnár Emil megbízottai Bíró Lajostól, mint felelős szerkesztőtől az inkriminált cikkben foglalt és megbízójukra nézve sértő kifejezé-

sekért lovagias elégtételt kértek. Ő abban a föltevésben, hogy mint róm. kath. tanügyi előjáró az egyháza törvényei által tiltott párbajnak fegyveren kívüli más elintézési módjában sem szerepelhet — lovagias elégtételt adást megtagadta. Erről Molnár Emil megbízottai felüket értesítették. Felelős szerkesztőnk azonban illetékes tőnyezőkkel tárgyalván ez ügy felől megtudta, hogy fegyverest ugyan nem, de lovagias elégtételt adhat. Megbizta Dr. Balogh Vendelt és Nagy Dénest, hogy 24 órában belül adják ezt értésére Molnár Emilnek és tőle a tárgyalások folytatását kériék. Ők a megbízatásnak eleget is tettek azonban Molnár E. azon megokolással: „Minthogy régi megbízottaim maguk részéről az ügyet befolyásoltnak jelentették ki, sajnoslatomra újabb tárgyalásba nem becsátkozhatom” az ügy lovagias elintézését maga tette lehetővé lenn.

A közönség jó izlése legyen igazságos. bíró ebben a Sz. U. által provokált afférban Többé a tárggyal nem foglalkozunk.

Szerkesztőség.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Megerkeztek a tulipánok.** A tüzesszirmu szép tulipánok, melyek innár a nemzeti érzés, az igaz hazafiság szimbolumai lettek, városunkba is megerkeztek. Eddig is lehetett ugyan egy-két tulipánt látni, de azok nem valódiak voltak. A valódi tulipánok az ünnepek alatt érkeztek meg s Fejér Lukács fia és ifj. David Istvánnal kaphatók.

— **Iskolai ünnepély és oltáregyleti estély.** Többszöri híradás után már tudomást vett közönségünk arról, hogy Majláth püspök 5 nagyméltóságának közlelbi idejövetele alkalmából a gimnázium ifjúsága congregatio ünnepélyt, az oltáregylet pedig felolvasó estélyt rendez. Erre vonatkozólag azonban a közönség körében egy téves felfogás került forgalomba, t. i. az miszerint a két ünnepély összerövnva egyszerre tartatnék meg. Felvilágosításul adjuk tudomására a mélyen tisztelt közönségnek, hogy a két ünnepség külön-külön tartatik meg és pedig az ifjúság délelött, az oltáregylet pedig este. Az ünnepélyek sorrendjéről és idejéről annak idején kimerítő tudósítást fogunk közzétenni.

— **A közdivasárhely—berecki h. é. vasut engedélyezési tárgyalását** a biassó—háromszéki h. é. vasut részvénytársaság kérelmére március 28 án tartották meg a kereskedelemügyi miniszteriumban. Az új 22 klm. hosszú

ben is ráérek. Tudom, hogy a korrekturát nem lehet elhalasztani; tudom, hogy ez sürgös és fontos dolog. Jelenlétem ne essék terhére. Oh én várhatok. Addig is körülnézek a szobájában.

Szerkesztő. (Megnugszik sorsában, olvas és javítgat)

Látogató. (Körutra indul a szobában. Szemlét tart. Először a képeket nézi meg.) Milyen szép képek! Hanem nincsenek elég jó világításban. Persze, persze a lakás mizériák. Az ember alig kaphat megfelelő lakást. Ah, ezt a képet már láttam valahol! Nem az őszi műtárlaton vette kedves szerkesztő ur?

Szerkesztő. Igen, ott.

Azonnal ráismertem. Ott nagyon szép dolgokat lehetett látni. (A sarokban van mellésor. Ezeket végigtapogatja s másként állítja. Innen a virágokhoz megy és valamennyit végig szagolgtatja.) Ugy látszik, szereti a virágokat. Én is szeretem, de nem tartok, mert gondos ápolást kívánnak és én erre nem érnék rá. Sajnálom, ha egy virágom elpusztulna. Ezért inkább nem tartok. Ni milyen szépen bimbózik ez a rózsák! Nagyon is sok rajta a bimbó. (Egy bimbót leszakít.) Megengedi kedves szerkesztő ur, hogy egy rózsabimbót gomblyukamba tűzzek?

Szerkesztő. Kérem.

Látogató. Köszönöm. Így! Megvan. (Megpillantja a névjegyeket. Kutat bennük s fel-forgatja azokat.) Mily sokféle alaku névjegye van itt együtt! Mit gondol, kedves szerkesztő

ur, nem lehetne-e a névjegyek alakjából és kiállításából a gazdáik jellemére következtetni? Még nem tetszett e gondolattal foglalkozni?

Szerkesztő. Még nem.

Látogató. (Kezébe veszi az ékszereket. A tokból egymásután kiszedezeti ezeket. A gyűrűket kabátján végig dörzsölgeti s az ablak felé tartva vizsgálgtatja.) Valódi drágakövek! Jól esik látnom, hogy kedves szerkesztő ur ilyen finom izléssel válogatja meg ékszereit. (Most az íróasztalhoz közeledik. A korrektura alatt folyóiratokat vesz észre. Ezeket a szerkesztő keze alól kihuzza. Csend van. Lapozgat.) Annyi folyóirat jelenik meg manapság, hogy az ember még a legkiválóbbakat is alig győzi végig olvasni. Pedig, ugyebár, alapos a kilátás, hogy számuk egyre emelkedni fog?

Szerkesztő. Fájdalom, lehetséges.

Látogató. (Felveszi a szerkesztő pecsétjét s a tenyerén lenyomja.) A lappal egyidős a pecsét?

Szerkesztő. Na, csak hogy már ezzel is elkészültem. Amint látja, uram, igen sok dolog van. Legyen szives tehát közölni, hogy mivel lehetek szolgálatára?

Látogató. Csekélység az egész. Sokáig haboztam, vajjon kedves szerkesztő urhoz forduljak-e vele. Különösnek is fog tetszeni, hogy éppen önhöz fordulok, holott a dolog nem is tartozik kedves szerkesztő ur szakmájába. De hát így tapasztalt férfiuhoz, tetszik tudni, min-

dig bizalommal fordul egy régi, jó ismerős. Bár tudom, hogy ideje drága; hogy az egész csak csekélység, mégis . . . (Kopognak. A postás. Leveleket és sok újságot hoz.)

Szerkesztő. (Türelmetlenül.) Menynyi posta! Mikor fogom én ezt elintézni?!

Látogató. Óh kérem, ne engedje magát zavaratni. Tudom, hogy sok fontos dolgot rejt-hetnek magukban a levelek, az újságok. A posta főleg a szerkesztőségekben nagy izgatottságot szokott előidézni. Tudom, hogy mi minden függhet sokszor egy kis levélkétől. Oh én ezt jól tudom! (A diván sarkában kényelmesen elhelyezkedik, mintha nem is gondolná, hogy távozni is illenek már. A szerkesztő türelme rohamosan fogy. Kopognak. A nyomdatulajdonos elhossa a havi számlát.)

Szerkesztő. (Megmentőjét látja a belépőben. Kétségbeesés örmére változik. A látogatóhoz.) Uram, számlát hoztak. Ennek elintézése legalább is két órát fog igénybe venni. Nagyon sajnálom, de . . .

Látogató. (Felugrik.) Kérem, kérem. Én arra az időre átmegyek a kávéházba. Tudom én, hogy milyen fontos dolog egy számla, tudom, hogy ennek elintézése nagy figyelmet és sok időt igényel. Nem is akarom zavarni. Két óra múlva visszajövök. Csak néhány percre, mert én gyorsan szoktam végezni. Alá-szolgája!

Koch Sándor.

szabványos nyomtávu vasut építési költségeit 1.787.000 koronában állapították meg. Az említett vonal a brassó—háromszéki vasuti Kézdivásárhely végállomásának északi végéből ágazik ki: Bálafalvára északi irányt követ. A Csikhegység déli részén dombos vidéken haladva, Kézdiszentlélek, Kézdiopolyán, Bálafalva, Kézdialmás, Lemhény és Bereck megállóhelyeket: Kézdiopolyán, Kézdialmás elnevezéssel állapították meg. Kézdivásárhely csatlakozó állomás megfelelően bővítendő lesz. Minthogy Bereck végállomás, a román határtól csak 22 klm. távolságban van, ezért a végállomás elhelyezésénél és magasságának megállapításánál figyelembe vétele az eshetőség, hogy a h. é. vasutat valamikor az ország határáig folytatják.

— A dálnoki fogyasztási szövetkezet egy éve. 1905. évben a szövetkezetnek 85 tagja volt 198 üzletrésszel. Az évi forgalom 49 636 K. 05 fill. A nyershaszon az árukon 3487 K. 33 fill. A költségek levonásával tiszta nyereség 1184 K. 16 fill. Ebből levonva 10 %-ot az üzletvezető jutalékába, 5 %-ot az üzletrészek kamatába, megmaradt 970 K. 74 fill. Ez összeg tartalékalapra fordítatik, amíg az üzlet saját helyiséget építhet magának.

— Cirkusz Kézdivásárhelyen. Pár nap óta egy jó cirkusz működik városunkban. Az első előadása csütörtökön volt szép számú közönség előtt, mely minden tekintetben pompásan sikerült. Ma vasárnap 2 előadás lesz. D. u. 4 órakor lesz állított és este rendez helyárrakkal. A társulatot melegen ajánljuk a n. é. közönség pártfogásába.

C S A R N O K

A történelem első lapja.

— Felolvasta: Révész Cyrill. —

Lássunk egy néhány tudós férfit! (2.)

Hiszen ez a kérdés bennünket legközelebből érdekel és nem lesz nehéz egy rövid félórát eltölteni annak kutatásával, honnan is eredt az ember.

Az embernek átváltozás és nem teremés által való eredetét K. e. a 7-ik században a miletuszi görög bölc: Anaximander tanította legelőször. — Szerinte minden állat, az ember is, eredetileg vízi állat volt, melyből átváltozás útján fejlődött ki a mostani ember.

Oken Lőrinc is azt hiszi, hogy minden élő az őstengerből ered. Schubert ennek alapján már azt is tudni véli, hogy az ember a delfinből származott, abból a nagyszemű, gyorsmozgású erős halból, mely a hajókat követi. De ezt a véleményt csakhamar kinevezték az orvosok, mert szerintük az ember soha sem birt kopolyukkal mint a halak, de a vízben mostani tudóval nem is élhetett volna, mert az ember, miként ma megfulad a vízben, akkor is a régi időkben megfuladt volna, ha vízi lény lett volna?

És ez igaz is; különben azt is kérdehetjük a tudóstól miért nem lesz ma a delfinből ember? Miért nem fejlődnek átváltozás

útján mai is a delfinek csinos ifjakká és szép deli kisasszonyokká?

Perty az orvos véleménye dacára szintén azt mondja, hogy az ember ősei vízi lakók voltak és azután szárazföldiek — jöhetnek nem származtak alsóbb rendű lényből.

Huxley Tamás 1868-ban egy rejtőlkész lényt talált ki a tengerből. Valami nyálkás tapadó iszapot, amely csunya kacsonyához hasonlított.

Haackel Ernő — híres tudós igen megörvendezett ennek a leletnek; hirdetni kezdte, hogy megkerült az az őssejt, azaz őslény, mely minden földi élőlénynek a kiinduló kezdete. El is nevezte ezt a kacsonyát ő Bathybius-nak és a többi tudósok Bathybius Haackelianusnak azaz a Haackel féle őssejtnak. E szerint az ember is ebből a vízben talált ősi sejtől fejlődött volna lassu átváltozás útján a mai emberré.

Ezt a vízi származást azonban szintén nagyon vizesnek találták az új kor szellemes vizsgálói és egyszerűen elvetették, mert maga Huxley vegyi vizsgálat alá vette a kacsonya anyagot és meggyőződött, hogy az egész nem más, mint mézszulfát lecsapódása, mely a tengerbe való sülyedés alkalmával némi szerves anyagot vitt magával. Nagy volt a botrány, hogy oly sokan felültek ennek az őskacsonyának — de azt látjuk, hogy csak is e nagy csalódás után vették le végleg a vízből való származást a tudósok a tudományos kutatás napirendjéről.

(Folyt. köv.)

H i r d e t é s e k.

(32. 5—10.)

FIGYELEM!

Megbízható legjobb minőségű hírneves valódi szepességi **lenvászon és damasztáru** minden nagyobb üzletben kapható. **A késmárki gyár bejegyzett védjegye**

Késmárki gyártmány csak az **VALÓDI SZEPESSÉGI VÉD-JEGY** ECHT ZIPSER

HAZAI IPAR!

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek e lap kiadói hivatalában.

50 évi siker!

Eszéki **ARCKENŐCS** és eszéki **SZALVATOR-SZAPPAN** eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr összes tisztátalanságát

Valódi csakis a DIENES C. J. „SZALVATOR”-gyógyszertárából

Eszéken, felsőváros:

1 tégely eszéki arckenőcs ára	70 fillér és 1 korona.
1 drb Szalvator-szappan	1 korona.
1 tégely kézi paszta	20 fillér.

Lyoni rizspor kis doboz 1 korona, nagy doboz 2 korona.

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrészektől és megfelelnek tökéletesen a 71.012. számú B. m. rendeletnek.

Főraktár: **BUDAPESTEN:**

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész

43. 1—10. VI., Király-utca 12. és Andrássy-ut 29.

BUTOR!

Butorraktáramban tulságosan felhalmozott árukból április 15-étől kezdődőleg a gyermek kocsik, gyermek székek, vasbutorok, diványok, ottománok, szalon garnitúrák, álló- és fali tükrök, képek, szőnyegek mélyen leszállított áron eladatnak. — **IFJ. JANCÓSÓ MÓZES**, butorraktáros.

melyeknek szíves megtekintését kéri tisztelettel:

Ny. Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.